

Jeg troer, at den ærebe Rigsdagsmand for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds (Vindahl) kan berolige sig. Naar en saadan Lov som denne kommer frem, skulle Præsterne nok holde sig i den Egn, hvor de ere kjendte, og saa ville de lange Reiser og Beføstningerne falde bort af sig selv. Endnu mindre skal jeg gaae ind paa Forslaget angaaende Uffebidgelsen af Præsterne. Hvis de Herrer virkelig alvorligt ville noget Saadant, kunne de fremkomme med et Forslag i denne Retning, da skal jeg understøtte dem; men nu at slippe dette Forslag, fordi Andre ville have noget Andet, er at slippe den Fugl, man har i Haanden, for at fange Fuglen paa Taget. Og ligesaa lidt skal jeg indlade mig paa Forslaget om, at Præsterne skulle tvinges til at holde Bibellæsning. Det er godt, naar det skeer frivilligt; men skulle Præsterne tvinges til at holde Bibellæsning, troer jeg ikke, at dette skal føre Folk sammen.

Andre Udtalelser kan jeg derimod ikke gaae saa let hen over. Den ærebe Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen) fandt saaledes, at der ikke vandtes Nogetsomhelst ved dette Forslag. Det forekommer mig dog, at der vindes Noget. Det at kunne styde 2 ud af 3, er dog virkelig Noget; og den Modstand, der vises Forslaget fra den modsatte Side, synes mig ogsaa at vise, at der dog maa være Noget deri. Vi maae ikke forlange for Meget; vi maae ikke for Tiden, da Stat og Kirke ere i den Grad sammenblandede, som de ere, vente, at vi paa eengang kunne faae fuldstændig Ret til Valg af Præsterne. Jeg ønskede vel, at noget Saadant kunde skee; men saalænge Præsten ikke blot er geistlig Embedsmand, men ogsaa Statens Embedsmand, kan man ikke gennemføre de ideale Forbringere, man ellers kunde stille. Det er ganske vist, at vi skulle arbejde paa at faae Stat og Kirke skilte ad, og det ønskede jeg, at den ærebe Rigsdagsmand vilde hjælpe til med; men hvad 15 Aarhundreder have indviklet, kan een Menneskealder ikke vente at faae udredet. Jeg troer, at vi maae lade os nøie med, hvad der er billigt. Naar den ærebe Rigsdagsmand sagde, at vi maae vente, til vi fik en ny geistlig Lønningslov, da er dette Forhold ogsaa bragt paa Bane

af den foregaaende ærebe Taler, og det er ganske vist et af Hovedspørgsmaalene ved vort hele Kirkevæsen. Det er en af Hovedvanskelighederne ved dette Lovforslag, at vi ikke have en ny Lønningslov, hvorved Geistligheden er sat paa fast Lønning, saa at Præsterne kunne faae Jorfremmelse deyt uden at forflyttes til et andet Kald; men det er Noget, hvorfor der har hævet sig saa vægtige Stemmer baade for Menighebernes og for Geistlighedens Skyld, at det er høist besynderligt, at vi ikke under det forrige Ministerium, da vi fik saamange Lønningslove, ogsaa fik en saadan for Geistligheden, og Grunden kan, efter hvad jeg antager, vel kun være den, at det har stødt paa en ganske bestemt Modstand. Jeg troer, at den Minister, der kunde overvinde denne Modstand, vilde derved om ikke mange Aar erhverve sig saavel Geistlighedens som Menigheberne levende Paaskjønnelse (Hør!); men denne Modstand vil det ikke være let for os at overvinde. Jeg troer derimod, at naar vi vedtage dette Lovforslag, ville vi give denne Modstand et Grundstød, saaledes at der ikke skal være gaaet mange Aar derefter, inden vi her paa Bordet have et Forslag til en Lønningslov for Geistligheden. Vil man altsaa en saadan Lønningslov, er det Bedste, man kan gjøre, at vedtage dette Forslag. Det gaaer i og for sig i en fornuftig Retning, skjøndt jeg indrømmer, at Fremmskridtet ikke er stort; men et Fremmskridt er det dog. Lad os da kun gjøre dette lille Fremmskridt; for hvert Skridt, vi gaae fremad, bliver det næste altid lettere.

Her støde vi imidlertid paa en Hovedindvending, som atter er reist angaaende dette Forslag, og som lader til at skulle blive reist, hvergang vi have med en kirkelig Lov at gjøre, den nemlig, at vi ikke have noget Organ for Kirken. Det synes, som om man vil, at vi skulle indrømme, at vi ikke kunne sætte et eneste Fremmskridt igjennem paa dette Gebeet, inden vi faae et Kirke raad eller noget Saadant. Men vi have nu i 10—11 Aar sat det ene lille Fremmskridt igjennem efter det andet uden at have et saadant kirkeligt Organ, og jeg troer, at vi skulle blive ved paa denne Vej; at vi ikke have misbrugt